



Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

25654

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 12.03.2025



Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Bursa, Balıkesir, Çanakkale ve Yalova illerinde elektrik dağıtım hizmeti sunan Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ (UEDAŞ), özelleştirme sonrasında ortaya çıkan yüksek faturalar, faturalardaki kalemlerin “karartılması”, kamu yararı yerine şirket kârını gözeten uygulamalar gibi nedenlerle gündeme gelmektedir. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından da UEDAŞ’ın dağıtım bedeli artışları ve şeffaf olmayan fatura düzeni sıklıkla gündeme getirilmektedir. Ayrıca şirketin yabancı sermayeye devredilmesi, stratejik bir altyapının ulusal güvenlik boyutuna dair kaygıları artırmaktadır.

Diğer yandan, UEDAŞ’ta çalışan enerji işçilerinin alt taşeron (Uluğ Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ) aracılığıyla düşük ücretle ve yetersiz iş güvenliğiyle çalıştırıldığı, mahkemelerin bu uygulamayı muvazaa olarak nitelediği bilinmektedir. Mahkeme kararlarında “gerçek işverenin UEDAŞ olduğu” saptanmasına rağmen, işçilerin hak ettikleri tazminat ve ücret farklarını alamadıkları iddia edilmektedir. İşçilerin çok uzun mesailere zorlandıkları, haftalık vardiya süreleri aşılarak kaza riskinin arttığı ve ölümlü iş kazaları yaşandığı belirtilmektedir. Ayrıca işçilere uygulanan yanlış NACE kodu ile sosyal güvenlik haklarının da zedelendiği öne sürülmektedir.

Tüketicileri yüksek fatura yükü altında bırakan, işçileri ise güvencesizliğe ve iş kazalarına mahkûm eden bu tablo, elektrik dağıtımının özelleştirilmesiyle ortaya çıkan aksaklıkları görünür kılmaktadır. Bakanlığın konuya dair denetimi, hukuksuzlukların giderilmesine yönelik müdahalesi ve tartışmalı konuların aydınlatılması, kamunun beklentisidir. Bu bağlamda;

1. UEDAŞ bölgesindeki tüketicilere sunulan elektrik faturalarında, iletim, kayıp-kaçak, TRT payı ve dağıtım ücreti gibi kalemlerin tek başlık altında toplanarak gizlendiği, bu nedenle “karartılmış fatura” uygulamasının tüketici aleyhine sonuç doğurduğu ifade edilmektedir. “Karartılmış” fatura uygulaması tüketici hakları ve şeffaflık ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Faturalarda kalemlerin tek tek gösterilmesi, şeffaflık ve tüketici hakkı açısından sağlanacak mıdır? Bakanlığınız veya EPDK bu konuda bir çalışma yürütmekte midir?



25654

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

2. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Bursa Şubesinin belirttiğine göre, dağıtım şirketlerine devlet tarafından sağlanan bazı avantajlar (örneğin enerji bedelindeki düşüş dönemlerinde dağıtım bedelinin sabit kalması ya da yükselmesi) tüketiciye indirim olarak yansımamaktadır. UEDAŞ'ın son beş yıldaki dağıtım bedeli artış oranları ne kadardır? Devletin enerji maliyetini düşürdüğü dönemlerde dağıtım bedelinin aynı oranda düşmemesinin gerekçesi nedir?

3. UEDAŞ 2010 yılında özelleştirilip 2022 yılı itibariyle tüm hakları İngiliz ACTIS şirketine devredilmiştir. Türkiye'nin en önemli sanayi bölgelerinden birine elektrik hizmeti sağlayan stratejik bir enerji altyapısının, yabancı sermayeye devriyle ortaya çıkan veri güvenliği, enerji güvenliği gibi riskler değerlendirilmiş midir? Bakanlığınız, bu el değiştirmeleri ve yabancı sermayeli dağıtım şirketlerinin faaliyetlerini hangi kriterlerle incelemekte ve denetlemektedir?

4. Bursa 12. İş Hukuku Mahkemesi, UEDAŞ'ın alt taşeronu Uluğ Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ üzerinden çalıştırdığı işçilerle ilgili muvazaa kararı vererek işçilerin "gerçek işverenin UEDAŞ" olduğuna hükmetmiştir. Muvazaa davalarıyla birlikte asıl işverenin UEDAŞ olduğu belirlenmesine rağmen, şirketin davasını kazanan işçileri işe iade etmediği veya tazminat ödemelerini geciktirdiği, ücret farklarını ödemediği, hak mücadelesine giren işçileri işten çıkardığı ifade edilmektedir. Bakanlığınız, yargı kararlarının uygulanması ve işçilerin haklarını alabilmesi yönünde ne tür adımlar atmaktadır? Muvazaaya yol açan taşeron modelinin kaldırılması için bir düzenleme hazırlığı var mıdır?

5. EMO'nun değerlendirmesine göre UEDAŞ, deneyimli mühendis ve teknik eleman sayısını artırmak yerine düşük maaş politikası gütmektedir. Bu da proje onayı, yatırım ve arıza onarımı gibi kritik alanlarda gecikme ve kalite sorunlarına neden olmaktadır. Bakanlığınız, dağıtım şirketlerinde teknik kadro yeterliliği ve maaş politikalarını nasıl denetlemektedir?

6. İş kazalarında, özelleştirme sonrasında artış görüldüğü, UEDAŞ sahasında pek çok ölümlü ve ciddi yaralanmalı kaza meydana geldiği öne sürülmektedir. Uzun mesai ve vardiya aşımıyla ilgili olarak 30 saate varan kesintisiz çalışma iddiaları paylaşılmaktadır. UEDAŞ bünyesinde çalışan işçilerden İhsan Ulu'nun Kasım 2024'te takip eden vardiyalar halinde 36 saatin 30 saatini çalışarak geçirdiği, dinlenme süresi olmaksızın sahada tutulduğu ve ardından iş kazası sonucu hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Yine şirket işçilerinden Oktay Solar ise Şubat 2025'te enerji altında çalışırken geçirdiği iş kazası sonucu hayatını kaybetmiştir. Bakanlığınızın elinde UEDAŞ bölgesindeki iş kazalarına dair istatistik var mıdır? Son beş yılda kaç ölümlü iş kazası veya ağır yaralanma vakası yaşanmıştır? Bu kazalarda temel nedenlerin "enerji hattını kesmeden çalışma baskısı" ve "uzun mesai" olduğu iddia edilmektedir. Bakanlığınızın bu husustaki denetim ve yaptırım mekanizması nedir?

7. Özelleştirme döneminde, hizmet kalitesinin ve altyapı yatırımlarının artacağı iddia edilmesine rağmen, UEDAŞ bölgelerinde sık ve uzun elektrik kesintileri rapor edildiği belirtilmektedir. Son beş yılda UEDAŞ'ın yaptığı altyapı yatırımlarının toplam tutarı nedir? Son beş yılda elektrik kesinti sürelerinde ve sıklığında nasıl bir değişim yaşanmıştır?

8. Dağıtım şirketlerinin işleyişini denetlemekle görevli EPDK'nın, özellikle tüketici şikâyetleri, işçi hakları ve altyapı yatırımları gibi konularda yetersiz kaldığı ifade edilmektedir.



Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

Bakanlığınızın, EPDK'nın UEDAŞ üzerindeki denetimleri hakkındaki değerlendirmesi nedir? "Elektrik Tesislerinde mühendis istihdamı zorunluluğu" gibi konularda EPDK'nın herhangi bir yaptırım söz konusu mudur?

9. Tüketicilerin yüksek fatura yükü altında kaldığı, dar gelirlilerin elektrik kesintisiyle karşı karşıya kaldığı ifade edilmektedir. UEDAŞ'ın da faaliyet gösterdiği bölgede, fatura ödeyemeyen abone sayısı nedir?

10. Dağıtım şirketlerinin alt taşeron modeliyle çeşitli kamu teşviklerinden haksız yararlandığı, böylece kamunun zararına yol açtığı iddia edilmektedir. UEDAŞ veya alt taşeronları hangi kamu teşvik ve muafiyetlerinden yararlanmaktadır? Bu teşvikler sonucunda kamuya yüklenen ek maliyet veya zarar ne kadardır?

11. İşçilerle ilgili aktarılan bilgilere göre, UEDAŞ bünyesindeki çalışanların NACE kodu "bina ve bina dışı elektrik tesisatı" şeklinde girilmektedir. Oysa bu işçilerin enerji sektörü (35.13.01) kolunda yer aldığı, bu yanlış bildirim nedeniyle SGK hak kayıpları yaşandığı iddia edilmektedir. Söz konusu kod hatasının düzeltilmesi için bakanlığınızın girişimi olmuş mudur? Bu kod sebebiyle mağdur olan işçiler hakkında bir iyileştirme yapılacak mıdır?

12. Sepetli araçların ve diğer iş ekipmanlarının bakımsızlığı yüzünden yüksekten düşme gibi kazaların yaşandığı, müteakip sakatlanma ve ölüm vakalarının meydana geldiği bilinmektedir. Bu konuda bakanlığınızın UEDAŞ araç ve ekipman bakımlarına dair bir teftişi veya sonuç raporu bulunmakta mıdır?

13. İşçilerin kışlık-yazlık koruyucu giysileri zamanında alamadığı, mevzuata uygun malzeme verilmediği ve bu nedenle ekstrem hava koşullarında sağlık sorunları yaşadığı belirtilmektedir. Elektrik dağıtım hizmetinde çalışan sağlığı ve güvenliği ile koruyucu ekipman tedarikini denetlemek için Bakanlığınız hangi çalışmaları yürütmektedir? Söz konusu eksiklikler tespit edildiğinde hangi yaptırımlar uygulanmaktadır?